

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Investește în oameni !

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară nr.1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție 1.5 “Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”

Titlul proiectului: **“Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”**

Beneficiar: **Academia Română**

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/159/1.5/S/136077

Raport științific de cercetare doctorală

**Tutore îndrumător:
Prof. dr. Nicolae MECU**

**Doctorand:
Cătălina-Aurora STOICA**

București, 2015

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Trei culturi, trei femei, trei destine literare (Henriette Yvonne Stahl, Simone de Beauvoir, Zelda Fitzgerald)

Tutore îndrumător:

Prof. dr. Nicolae MECU

Doctorand:

Cătălina-Aurora STOICA

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului “Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

București, 2015

CUPRINS

INTRODUCERE	3
I. FEMINITATEA ÎN SECOLUL AL XX-LEA	4-21
1.1. Henriette Yvonne Stahl – feminitatea bine temperată	4-8
1.2. Simone de Beauvoir – feminitatea, un construct social împotriva căruia trebuie să ne răzvrătim	9-14
1.3. <i>The flapper</i> – feminitatea <i>glamour</i> a anilor '20	14-21
II. STATUTUL SCRITOAREI SIMONE DE BEAUVOIR ÎN RAPORT CU JEAN-PAUL SARTRE	22-24
III. <i>POUPÉE DE PAPIER</i> – ZELDA FITZGERALD ȘI VOCAȚIA PERSONAJULUI	25-40
3.1. Alabama Beggs – alteregoul scriitoarei	26-33
3.2. Zelda Fitzgerald cea din scrisori	34-40
BIBLIOGRAFIE	41-43

Rezumat

Lucrarea de față își propune să creioneze câteva aspecte importante care vor fi dezvoltate în cadrul cercetării doctorale, al cărei obiectiv principal este acela de a ilustra statutul a trei scriitoare în cupluri literare celebre.

Studiul se deschide cu un capitol care urmărește să contureze, în linii mari, imaginea celor trei scriitoare pe care le supunem analizei: Henriette Yvonne Stahl, Simone de Beauvoir și Zelda Fitzgerald. Pornind de la premisa că secolul al XX-lea a reprezentat punctul de cotitură în ceea ce privește parcursul ulterior al femeii, precum și pentru rearanjările sociale ce au avut loc odată cu declanșarea Primului Război Mondial, am prezentat, prin intermediul celor trei scriitoare, reinterpretările pe care feminitatea le-a suferit.

Memoriile lui Henriette Yvonne Stahl, „deghizate” într-o carte-interviu, ghidate de către Mihaela Cristea, precum și aducerile aminte ale contemporanilor și prietenilor acesteia ne-au folosit drept repere esențiale pentru a-i contura portretul. De asemenea, pentru a ilustra poziția pe care scriitoarea a avut-o referitor la problemele pricinuite de inegalitățile dintre femei și bărbați care caracterizau societatea acelor vremuri, am făcut apel la primul său roman (în afara acestuia, scriitoarea nu a avut niciodată o atitudine vădit feministă). Ilustrarea condiției femeii din mediul rural, a tuturor neajunsurilor cauzate de neputința acesteia de a-i oferi bărbatului ei un copil, va aduce în prim plan probleme enunțate și de către feministe.

Dihotomia tradițional/modern, stabilită de către Daniela Roventă Frumușani în articolul despre *Feminitate* din lucrarea *Lexicon feminist*, s-a dovedit a fi de un real ajutor în conturarea portretului feministei Simone de Beauvoir, aceasta reprezentând cazul cel mai drastic de evidențiere a metamorfozării femeii secolului XX. Feminitatea, ca un construct social, este refuzată radical de către aceasta. Percepția feministei asupra maternității sau a căsătoriei este concludentă pentru accentuarea faptului că aceasta, crescută sub supravegherea atentă a unei mame habotnice, într-un mediu în care rolurile femeilor și cele ale bărbaților erau trasate de dinainte și nu puteau suporta modificări, a dinamitat normele societății patriarhale.

În schimb, Zelda Fitzgerald reprezintă tot ceea ce are feminitatea mai strălucitor, mai exuberant. Am ilustrat în prima parte a subcapitolului climatul socio-istoric ce a dus la apariția acestei noi categorii de femei, ilustrată de către *the flapper*. Etapă necesară în evoluția condiției femeii, *the flapper*, cu toate neajunsurile pe care i le reproșează detractorii săi, va fi cea care va aduce femeii americane dreptul la vot și la o viață de pe poziții egale cu ale bărbatului. *The flapper* va însemna mai mult decât o tânără care poartă o rochie ce abia îi acoperă genunchii sau care s-a tuns *à la garçonne*, ea este cea care va face posibilă re poziționarea femeii în raport cu bărbații, renunțând la vechile inhibiții ale epocii victoriene. Zelda, soția scriitorului F. Scott

Fitzgerald, va fi catalogată de către contemporani și de către critica actuală ca fiind exponenta tipică a acestei noi ordini instaurate.

Decupajul critic din cel de-al doilea capitol, *Statutul scriitoarei Simone de Beauvoir în raport cu Jean-Paul Sartre*, și-a propus să illustreze păreri a două tabere diferite de cercetători: pe de o parte vor fi cei care văd în aceasta o discipolă a existențialistului, pe de altă parte vor fi cei mai puțin vehemenți, considerând că ar fi mai degrabă vorba de o filosofie aflată în dialog ce se stabilește între cei doi (Eva Gothlin).

În cel de-al treilea capitol am încercat să-i conturăm Zeldei Fitzgerald un profil plecând de la schimbul de scrisori pe care l-a avut cu Scott de-a lungul timpului. De asemenea, am schițat și portretul ficțional al acesteia, pornind de la personajul unicului său roman, *Acordă-mi acest vals*. Aici, Alabama Beggs, alteregoul scriitoarei, va înfățișa copia fidelă a acesteia, iar scrierea cu puternice note autobiografice, va prezenta mărturia Zeldei despre mariajul pe care l-a avut cu Fitzgerald. Era necesară o privire dinspre unghiul părții feminine a cuplului pentru a echilibra puțin imaginea creată prin scrierile lui F. Scott. Alabama va suferi aceleași transformări ca și Zelda Fitzgerald, ajungând să ipostazieze pe parcursul romanului trei fațete distincte: aceea a unei *belle de Sud* pe când era încă în Montgomery și reprezentantă a tipologiei *flapper* după ce se va căsători cu pictorul David Knight. Cea din urmă fațetă va fi aceea a unei persoane care nu se mai regăsește în viața pe care o ducea, ajungând să se înstrăineze de soț, familie, prieteni pentru a se dedica orelor de balet, într-o încercare disperată de regăsire a propriei identități. Volumul *Dear Scott, Dearest Zelda. The love letters of F. Scott & Zelda Fitzgerald*, chiar dacă va cuprinde și scrisori ale cuplului din timpul logodnei, se va dovedi a fi foarte important tocmai datorită acelor epistole trimise de către Zelda pe când era internată. Analizarea acestora a fost necesară pentru a completa imaginea scriitoarei.